

sosialurin

telf. 14720 · 11820

box 76, 3800 Tórshavn

Útgevandi: Føroya Javnaðarflokkur

Fyrirtaksstjóri: Tórfinn Smith

Bláðstjóri: Vilhelm Johannesen (ábyrgd)

Bláðmenn: Hogni Djurhuus

Jóhann Mortensen

Jan Müller

Lýsingar: Arne Thomsen

Uppseting: Sosialurin

Prent: Dimmalætting

Beinleiðis

Í ÁR ERU 30 ÁR liðin síðani vit finga heimastýrisslógin. Í hesi 30 árin hava vit havt átta landsstýri og allir flokkar hava roynt seg á stjórnarpallinum.

JAVNAÐARFLOKKURIN hevur verið við til at mynda fimm av hesum átta landsstýrum og harav hevur flokkurin havt leiðsluna av teimum fyra. Javnaðarflokkurin hevur nú samarbeiðt við allar flokkar á tingi uttan framburðsflokkinn.

Í TEIMUM FIMM landsstýrisskeiðunum, sum talan er um, hevur tað ikki havt so stóran týðning, hvørjum flokkum javnaðarflokkurin hevur arbeitt saman við, men hinvegin hevur tað havt rættuliga stóran týðning fyri úrslitini, at javnaðarflokkurin hevur verið við og helst tað, at hann hevur havt leiðsluna bæði á tingi og landsstýri.

UM EIN SLAKAN mánað skulu vit hava val til lögtingið. Eftir valið skulu lögtingsflokkarnir so royna at skipa tað 9. landsstýri undir heima-stýrisslógin. Hvussu eitt komandi landsstýri fer at siggja út er ilt at siga og vit skulu eisini halda okkum frá at koma við nøkrum gitingum um hetta.

MANGT BENDIR á, at hinir flokkarnir, og eisini fólk yvirhøvur, taka tað sum givið, at javnaðarflokkurin skal vera við í einum komandi landsstýri. At teir flokkar, sum vinna valið í næsta mánað, bert skulu gera samgongu við javnaðarflokkinn og so verður formaður javnaðarflokksins, Atli Dam lögmaður aftur.

MEN JÚST SO verður tað ikki. Javnaðarflokkurin verður ikki við til at mynda eitt komandi landsstýri og tekur allarminst leiðsluna av hesum, uttan so, at flokkurin fær tað neyðugu undirtøkuna á valinum.

JAVNAÐARFLOKKURIN myndar ikki landsstýri og formaður floksins verður ikki lögmaður uppá atkvøðurnar hjá hinum flokkunum. Tey, sum vilja hava javnaðarflokkinn aftur í landsstýri og Atla Dam aftur til lögmann, tey skulu velja beinleiðis. Og t.v.s. greiða atkvøðu fyri javnaðarflokkinum.

Javnaðarflokkurin og hinir flokkarnir

Løjnavingargrunnur Skipsfiskimanna, forskotsrindanin og minstulønarskipanin eru vunnin javnaðarmál frá tíðini áðrenn heimastýrisslógin kom í gildi.

Javnaðarflokkurin var við í tí fyrsta landsstýrinum undir heimastýrisslógin. Tað skeiðist fevndi bert um tvey ár. Frá 1948 til 1950.

Eftir valið í 1950 varð avtala gjørd millum somu flokkar, nevniliga javnaðarflokkinn, sambandsflokkinn og sjálvstýrissflokkinn, um at skipa landsstýri. Men bert fáar tímar eftir at hendan samgonga varð gjørd, svikti sambandsflokkurin og leyp um hálsin á fólka-flokkinum.

Soleiðis komu sambandsflokkurin og fólka-flokkurin at mynda landsstýri frá 1950 til 1954. Og eftir valið í 1954 helt hetta landsstýri fram við hjálpi frá sjálvstýrissflokkinum.

Men hesi átta árin hendi lítið gott. Størsta hendingarnar vóru at okkara fiskiskipafloiti minkaði við fleiri túsund br. reg. tons. At føroyskir fiskimenn í túsundatali sigldu við islendskum, norskum, bretskum og vesturtýskum skipum. At fleiri hundrad aðrir føroyingar á hvørjum ári arbeiddu upp á landi í Íslandi o.s.fr.

Almennir aktiviteturin heima í Føroyum var eisini lítil og ongin. Havna- og vegagerðir vóru nærum ókend fyribrigdi. Heldur

ongar útbýggingar fóru fram á heilsu- og skúlaøkinum. Stórir partar av landinum lógu í myrkri.

Í hesum átta ára skeiði vórðu øll uppskot frá javnaðarflokkinum feld. Ja, so sjálvsegð mál, sum uppskotið um fólka-, avlams- og einkjupensión v.m., vundu ikki frama. Uppskot um at hækka minstulønina vundu heldur ikki frama. Og tað sama var at siga um mong, mong onnur uppskot frá javnaðarflokkinum.

Men á valinum í 1958 segdu føroyingar nei til framhaldandi atgerðarløysi hjá hesum deyðsiglarastýri. Javnaðarflokkurin vann valið. Fyri fimm upp í átta tingmenn. Flokkurin tók nú leiðsluna bæði á tingi og í landsstýri. Og nú kom vendi. Landsstýri varð skipað saman við sambandsflokkinum og sjálvstýrissflokkinum. Hesir báðir flokkar, sum yvirhøvur onki finga framt saman við fólka-flokkinum, sluppu nú við í eitt arbeiðssamt landsstýri og í eitt avreksmikið landsstýrisskeið.

Lógirnar um fólka-, avlams- og einkjupensión v.m. vórðu nú samtyktar beinan vegin. Minstulønin varð hækkað. Útróðrarmenn og fiskimenn á fiskiskaveiðu finga nú prívíðbót og studningar varð eisini latin til saltfisk. Fyri at fáa realkreditin pening til endurnýgging av fiskiskipafloitanum, fyri at útvega SEV pening til ravmagnan av øllum landinum, fyri at fáa gongd aftur á havna- og vegagerðina og fyri at fáa útbýggingina á heilsu- og skúlaøkinum aftur í gongd, legði javnaðarflokkurin eina illoguætlan uppá 190 mill. kr. fyri donsku stjórnina.

Úrslitið varð at javnaðarstjórnin hjá H. C. Hansen jattaði hesum. Men heima í Føroyum leikaðu

við-merkingar

andstöðumenn sum óðir. Javnaðarmenn høvdu nú selt Føroyar og føroyingar fyri 190 mill. danskar krónur. Vit vóru skuldabundnir fyri allar ævir.

Men hesar 190 mill. kr. drupu og skuldabundu ikki Føroyar og føroyingar. Tær megnaðu tvørtur imóti at skapa eitt streymskifti. Tær gjørdur tað møgulegt hjá realinum at fígga ein nýggjan og tíðarhóskandi fiskiskipafloata, soleiðis at føroyingar aftur kunde veiða við egnum skipum. Hetta framdi eisini arbeiði til heimafólkið.

Tær 190 mill. kr. gjørdur tað eisini møgulegt hjá SEV at fara undir at ravmagna alt landið. Tær bygdu vegir, havnir og berghol. Talan varð nú um útbýgging á øllum økjum samfelagsins.

Seinast í tí landsstýrisskeiðinum vórðu menn greiðir yvir, at tað ikki varð nóg mikið við hesi illoguætlan, og javnaðarmenn komu tá við 60 mill. grunnum. Men hendan trúi ongum uppá. Heldur ikki samgonguflokkarnir í Tinganesi, sambandsflokkurin og sjálvstýrissflokkurin.

Teir gjørdur hesa talu javnaðarmanna til látsur. Tosaðu um eina ballón og um luftkastellir. Men luftkastellið gjørdist til veruleika. Ballónin brast ikki, men gjørdist til ein grundvøll, sum tann framhaldandi útbýggingin av føroyska samfelagnum bygd á.

Men eftir hetta kom sjálvstýrisslandsstýrið. Ein syndarlig søga, sum vit venda aftur til seinni.

Frísinnið hjá Fólka-flokkinum

Ótespiligur samgongufelagi

Í einum Sosiali herfyri spyr Óli Jacobsen (við einum javningshjárta-suffi): »Nær verður hesin blaðstjóri (Óli Breckmann) steðgaður.... í skrivning síni?«

Ein má spyrja, um tit í javnaðarflokkinum plaga »at steðga« summum av tykkara fólkum at skriva? (Tað er kanska tí, at skilamaðurin Sverri Midjord skriver í Dimmalætting).

Rokna tit við, at leiðsla fólka-flokksins fer at steðga blaðstjóra Dagblaðsins í at frambera sína áskoðan? Ella kundu tit hugsa tykkum, at samgongan legði trýst á fólka-flokkinn og blaðstjóra hansara fyri tann vegin »at steðga« honum í at skriva?

Royndið tað einaferð, og vitið, hvør verður tann sterkari av okkum.

Skrivfrælsið í Dagblaðnum skulu tit so aldrin traðka undir fót.

Var stendur javnaðarflokkurin?

Men tað bilskar meg meira, at javnaðarflokkurin leggur málagn sitt til títt politiska sálargrums. Tað enn tá harnar, at leiðsla floks tins visti av hási politisku knivstunguni í ryggin á sínum samstarvspartnara, fólka-flokkinum. Kortini gjørdi leiðslan einki fyri at steðga sniðalopinum. Hatta var fyrsta so álvarsliga brot á eitt 4 ára samstarv.

Óli Breckmann
6. oktober 1978

Óli Breckmann
9. desember 1977

Fólka-flokkurin og tess málagn hevur tosað nógv um frísinni. Omanstandandi stubbar úr Dagblaðnum sýna skillinga, hvat hetta blað skilir við frísinni:

1. Sosialurin skal sensurera og frásortera greinir, sum kunnu fornerma fólka-flokkinn.

2. Í navni skrivfrælsins skal Dagblaðið hava loyvi til at sýna javnaðarflokkinn og -menn til so galið honum lystir.

Vit hava sanniliga nakað at gleða okkum til, tá fólka-flokkurin kemur til valdið!!

BINGO i **sosialinum**

1. BINGO
43

SOSIALURIN 1978

1. BINGO
68

SOSIALURIN 1978

1. BINGO
69

SOSIALURIN 1978